
Terra sigillata

Autor:

Data de publicació: 27-10-2014

Contenidors terra sigillata.

Terra sigillata (en alguns contextos com el TS) és una expressió llatina que significa "Terra segellada (o ceràmica) o que ha rebut un segell o segell, referir-se a un tipus característic de ceràmica Roja romana brillant. És similar a la ceràmica d'Àretina primerenca, tots dos tipus són més cars originals metàl·lics, de manera que mostren característiques escheomorfes (peces que en ceràmica reproduïen formes concebudes en un altre material). La cronologia d'aquestes produccions abasta des del segle 1 aC a mitjan segle 3. Habitualment es tendeix a dividir en tres tipus de produccions, per zones d'origen i clarament distingibles: itàlic, Sud-gàl i hispans. Un quart tipus podria ser produccions anomenades African TS, amb una cronologia posterior i imitant aquestes produccions anteriors.

Es cita com a plats distingits per Plini:

Aquesta indústria no era exclusiva de Samos, però també és rebatejada com la de Grècia, Àsia menor, Itàlia i Hispània. Plini el vell, Naturalis història, XXX 12

Índex

Terra sigillata cursiva

Sota el nom de terra sigillata cursiva està englobat tot un seguit de produccions de vernís vermell d'un caràcter antiadherent. Es desenvolupa a partir de la segona meitat del segle 1 aC, que dura fins a la segona meitat del segle 1 DC. L'origen d'aquesta tipologia es troba a Arezzo, Toscana, on el centre de producció més important va ser localitzat a l'agost. És conegut com a sigillata, ja que les parts estan marcades amb segells (seguint) del ceramista o el lloc de producció o terrissaire. Es realitzen en sèrie, es baixen els costos i hi ha una massiva comercialització.

es distingeixen 3 fases:

La fase Prearetina és en la qual es transmet de negre a adhesiu vermell i es produeix al voltant de la meitat de l'1 aC probablement a Arezzo. Aquest tipus de producció dura uns 20 anys. Les pastes són clares, ocre o ataronjades, amb una textura fina i un vernís de tons ataronjats. Els vasos són llisos i copen les formes dels campanians.

El període d'apogeu es produeix en l'últim quart de la 1. I.B., aquesta fase continua durant tot el regnat d'August. Hi ha un domini total i definitiu de la tècnica. Pastes de color rosa salmó, fines i ben netes, brillants vernissos ocres. Renovació del repertori llis al costat del qual apareix ara una producció decorada amb motius gofrats obtinguts

mitjançant motlles. És habitual col·locar la signatura a la part inferior de les ulleres, ja sigui de la terrisseria o del propietari de la fàbrica o del propietari del centre de producció.

La fase tardana comença amb el regnat de Tiberi. Les formes existents es transformen i apareixen noves. Els relleus aplicats sobre formes llises es donen, primer molt simple i després més complex. La producció assoleix el màxim nivell de qualitat assolit per les fàbriques d'Aretina. Té una pasta més prima i més dura, de color notablement més fosc i vernís de la gamma ocre o el sòl de Siena, brillant i homogeni. A partir del 15 d'abril, els tallers d'Arezzo han disminuït, l'activitat va cessar a la segona meitat del segle 1 DC, al voltant de 60/70.

Terra sigillata gal·lica

Font de terra sigillata amb motius florals i vegetals en relleu, la Gaufresenque, 50-85 A.D., trobades a Tongeren (Bèlgica))Museu Galorromano, Tongeren (B)

Els tallers del sud de Glyc van començar a produir entre els anys 1920 i 1940, ocupant massivament tots els mercats provincials i competint amb l'italiana terra sigillata. Els centres de la Graufesenque, els montans i el Banasac, són els primers que dominen la pasta i el vernís vermell fosc.

Es distingeixen diverses fases decoratives:

Assaig (10-20 A.D.): ornaments geomètrics i vegetals.

Primitiu (20-40 A.D.): ornaments vegetals.

Esplendor (40-60 A.D.): major varietat i sofisticació.

Transició (60-80 A.D.): fortament carregada d'ornaments.

Decadència (80-120 A. D): decoració eròtica i vegetal.

Tardà (120-180 A.D.): geomètric.

Terra sigillata hispana

Bol de TS Hispànica trobat a Cástulo (I Century ad, M.A.N., Madrid).

Són les produccions realitzades a Hispània sota la influència de sigillatas cursiva i Gal. Els tallers de l'Ebre i en particular la vall de Najerilla a la Rioja, adquireixen gran importància, per la quantitat i qualitat dels seus productes, encara que hi ha tallers en altres zones de la península, alguns tan importants com els del centre de producció d'Andújar, les ceràmiques del qual competien amb els Riojans en tota la bética i fins i tot més enllà El seu temps d'aparició és en el segon quart del segle 1 DC.

Peça de terra sigillata conservada al Museu del teatre romà de Caesaraugusta.

El tardo hispà de terra sigillata és, des de finals del segle 3 o principis del IV fins a almenys el segle V, un tipus de ceràmica es va trobar abundantment en els dipòsits de baix perial, sent les grans proporcions en què apareix i la varietat entre elles, indicativa de l'existència d'una gran diversitat de tallers de producció, i encara que els terrissaires de la Rioja semblen tenir una rellevància considerable en aquest període[1], la presència d'un important nucli de tallers a la vall Tot i tenir una forta personalitat pròpia, especialment les formes decorades amb la floridura, la influència de la llum

o els sigillatas africans, especialment d'Àfrica d i tardà gallic, és apreciable.

Terra sigillata africana

Va ser produïda a l' Àfrica proconsular i a Mauritània de l' 1 al 7 de segle. En una primera fase (Africanterra sigillata tipus a) només es va utilitzar per al comerç local, no fins a l' època Flavia quan es va iniciar la comercialització a gran escala. Formes més antigues imiten els Hispànics i el sud-Galic.

Referències

? De la seva situació. Borrás, Gonzalo (1993). Diccionari de termes d'art. Madrid: Anaya. pàg. 137. ISBN 84-7838-388-3.

Bibliografia

Castellano Castillo, J. J. (1995): terra sigillata marmorata a Carthago nova. Actes del XXII Congrés Nacional d'arqueologia: Vigo 1993. Vol. 1, pàg. 207-212.

Castellano Castillo, J. J. (2000): el sud-galic terra sigillata de la zona de l'amfiteatre romà de Carthago nova. Saguntum: papers del Laboratori d'Arqueologia de València. N. 32, pàg. 151-168.

<https://OJS.UV.es/index.php/Saguntum/article/View/1865/1374>

Fernández García, M. i. i Roca Roumens, M. (coords) (2005): introducció a l'estudi de la ceràmica romana: una guia de referència curta. Servei de publicació de la Universitat de Màlaga, 464 PP.

Jerez Linde, J. M.: la terra sigillata Italica del Museu Nacional d'art romà de Mèrida, Cuadernos Emeritenses, 29, mèrida, 2005.

Montesinos i Martínez, Josep (1991): terra sigillata a Saguntum i terres valencianes, Caja de Ahorros de Sagunt.

Montesinos i Martínez, Josep (1998): comercialització de terra sigillata a ILICI. Archaeological Series n. 16, Reial Acadèmia de Cultura Valenciana.

Montesinos i Martínez, Josep (2004). Terra sigillata. Madrid: Reial Acadèmia d'història. ISBN 84-95983-40-0. [2]

El nom i els segells de Potter (anglès i francès)

Martín Gil FJ, Martín Ramos P, Gil Negro T, Ramos Sánchez MC i Martín Gil J. (2011): temàtica decorativa a la terra sigillata Hispànica dels jaciments de Tiedra i Padilla de Duero, Valladolid.

Control d'autoritats

Projectes de Wikimedia

data: Q367622 Multimedia: terra sigillata

AAT

identificadors

: 300107376

diccionaris de Gea

i enciclopèdies

: 12123

Britannica: URL

Para la especialidad farmacéutica, véase Terra sigillata (farmacología).

Recipientes de terra sigillata.

Terra sigillata (abreviado en algunos contextos como TS) es una expresión latina que significa «tierra (o cerámica) sellada» o que ha recibido estampilla o sello,^{1?} referida a un característico tipo de cerámica romana de color rojo brillante. Es similar a la temprana cerámica aretina, siendo ambos tipos emulaciones de originales metálicos más caros, por lo que muestran características esquemáticas (piezas que en cerámica reproducen formas concebidas en otro material). La cronología de estas producciones abarca desde el siglo I a. C. hasta mediados del siglo III aproximadamente. Normalmente tiende a dividirse en tres tipos de producciones, por zonas de procedencia y claramente diferenciables: TS itálica, sudgálica e hispánica. Un cuarto tipo podrían ser las producciones denominadas TS africana, con una cronología posterior e imitando a estas producciones anteriores.

Es citada como vajilla distinguida por Plinio:

Esta industria no era exclusiva de Samos, sino que son igualmente renombradas las de Grecia, en Asia Menor, en Italia y en Hispania. Plinio el Viejo, *Naturalis Historia*, XXX 12

Índice

Terra sigillata itálica

Bajo la denominación de terra sigillata itálica se engloba toda una serie de producciones de barniz rojo de carácter antiadherente. Se desarrolla a partir de la segunda mitad del s. I a. C. perdurando hasta la segunda mitad del s. I d. C. El origen de esta tipología se sitúa en Arezzo, Toscana, donde se ubicaba el más importante centro de producción en época augustea. Se conoce como sigillata porque las piezas van marcadas con sellos (sigilla) del alfarero o del lugar de producción o alfar. Se realizan en serie, se abaratan los costes y se da una comercialización masiva.

Se distinguen 3 fases:

La fase Prearetina es en la que se pasa del engobe negro al engobe rojo y se produce hacia mediados del s. I a. C. seguramente en Arezzo. Este tipo de producción dura unos 20 años. Las pastas son claras, de gama ocre o naranja, de textura fina y barniz de tonos anaranjados. Los vasos son lisos y copian las formas de las campanienses.

El periodo de apogeo se da en el último cuarto del s. I a. C., esta fase se prolonga durante todo el reinado de Augusto. Se da un dominio total y definitivo de la técnica. Pastas de color rosa salmón, finas y bien depuradas, barnices de gama ocre brillantes. Renovación del repertorio liso al lado del cual aparece ahora una producción decorada con motivos en relieve obtenidos por medio de moldes. Se asiste a la costumbre de colocar en el fondo de los vasos la firma, sea ya del alfarero o bien el propietario de la fábrica o el del centro de producción.

La fase tardía comienza con el reinado de Tiberio. Las formas existentes se transforman y aparecen nuevas. Se dan los relieves aplicados sobre formas lisas, primero muy sencillos y posteriormente más complejos. La producción alcanza al más alto nivel de calidad conseguido por las fábricas aretinas. Presenta una pasta más fina y dura de color

sensiblemente más oscuro y barniz de gama ocre o tierra siena, brillante y homogéneo. A partir del año 15 d. C. se produce el declive de los talleres de Arezzo, la actividad cesa en la segunda mitad del s. I d. C., en torno a los años 60/70.

Terra sigillata gálica

Fuente en terra sigillata con motivos de flores y plantas en relieve, La Gaufresenque, 50-85 A.D., encontrado en Tongeren (Bélgica))Museo Galorromano, Tongeren (B)

Los talleres gálicos del sur comenzaron a producir entre los años 20 y 40, ocupando masivamente todos los mercados provinciales y compitiendo con la terra sigillata itálica. Los centros de La Graufesenque, Montans y Banasac, son los primeros, dominando la pasta y el barniz rojo oscuro.

Se distinguen varias fases decorativas:

Ensayo (10-20 d.C) : adornos geométricos y vegetales.

Primitiva (20-40 d.C): adornos vegetales.

Esplendor (40-60 d.C): mayor variedad y sofisticación.

Transición (60-80 d.C): muy cargada de adornos.

Decadencia (80-120 d.C): decoración erótica y vegetal.

Tardío (120-180 d.C): geométrica.

Terra sigillata hispánica

Cuenca de TS Hispánica hallado en Cástulo (siglo I d.C., M.A.N., Madrid).

Son las producciones realizadas en Hispania bajo la influencia de las sigillatas itálicas y gálicas. Los talleres del Ebro y en concreto del valle del Najerilla en La Rioja, adquieren una gran importancia, por la cantidad y calidad de sus productos, si bien existieron talleres en otros puntos de la Península, algunos tan importantes como los del centro de producción de Andújar, cuyas cerámicas compitieron con las riojanas en toda la Bética y aún más allá. Su época de aparición se sitúa en el segundo cuarto del siglo I d. C.

Pieza de terra sigillata conservada en el Museo del Teatro romano de Caesaraugusta.

La terra sigillata hispánica tardía es, a partir de finales del siglo III o comienzos del IV hasta por lo menos la quinta centuria, un tipo cerámico que se encuentra abundantemente en los yacimientos bajoimperiales, siendo las grandes proporciones en las que aparece y la variedad entre ellas, indicativa de la existencia de una gran diversidad de talleres productores, y si bien los alfares riojanos parecen seguir teniendo una relevancia considerable en este periodo[1], se detecta la presencia de un importante núcleo de talleres en el valle del Duero. A pesar de poseer una marcada personalidad propia, en especial las formas decoradas a molde, es apreciable en ellas la influencia de las sigillatas claras o africanas, en especial de la Africana D y de las gálicas tardías.

Terra sigillata africana

Se produjo en el África proconsular y Mauritania desde el siglo I al VII. En una primera fase (terra sigillata africana tipo A) solo se usaba para el comercio local, no siendo hasta la época flavia cuando comenzara una comercialización a gran escala. Las formas más antiguas imitan a las TS hispánicas y sudgálicas.

Referencias

? Fatás Cabeza, Guillermo; Borrás, Gonzalo (1993). Diccionario de Términos de Arte. Madrid: Anaya. p. 137. ISBN 84-7838-388-3.

Bibliografía

Castellano Castillo, J. J. (1995): Terra sigillata marmorata en Carthago Nova. Actas del XXII Congreso Nacional de Arqueología: Vigo 1993. Vol. 1, págs. 207-212.

Castellano Castillo, J. J. (2000): La terra sigillata sudgálica del área del anfiteatro romano de Carthago Nova.

Saguntum: Papeles del Laboratorio de Arqueología de Valencia. Nº 32, págs. 151-168.

<https://ojs.uv.es/index.php/saguntum/article/view/1865/1374>

Fernández García, M. I. y Roca Roumens, M. (Coords) (2005): Introducción al estudio de la cerámica romana: una breve guía de referencia. Servicio de publicaciones de la Universidad de Málaga, 464 pp.

Jerez Linde, J. M.: La Terra Sigillata Itálica del Museo Nacional de Arte Romano de Mérida, Cuadernos Emeritenses, 29, Mérida, 2005.

Montesinos i Martínez, Josep (1991): Terra Sigillata en Saguntum y tierras valencianas, Caja de Ahorros de Sagunto.

Montesinos i Martínez, Josep (1998): Comercialización de Terra Sigillata en Ilici. Serie Arqueológica núm.16, Real Academia de Cultura Valenciana.

Montesinos i Martínez, Josep (2004). Terra sigillata. Madrid: Real Academia de la Historia. ISBN 84-95983-40-0.[2]

Potter's name and stamps (In english and French)

Martín Gil FJ, Martín Ramos P, Gil Negro T, Ramos Sánchez MC y Martín Gil J. (2011): Temario decorativo en la terra sigillata hispánica de los yacimientos de Tiedra y Padilla de Duero, Valladolid.

Control de autoridades

Proyectos Wikimedia

Datos: Q367622

Multimedia: Terra sigillata

Identificadores

AAT: 300107376

Diccionarios y enciclopedias

GEA: 12123

Britannica: url